

Guanyen més diners els indígenes que han anat a l'escola o els que han viatjat més que la resta?

05/2014 - Antropologia. Un estudi realitzat amb tres grups ètnics de l'Amazònia brasilera sobre la influència de l'escolarització i dels viatges a zones urbanes en l'obtenció d'ingressos per part dels indígenes mostra que tots dos factors tenen un impacte positiu. Els resultats demostren que els processos de socialització entre indígenes i societat dominant poden proporcionar als membres de societats més autàrquiques un altre mitjà d'aprenentatge de conductes i habilitats importants per tenir èxit en el mercat de treball i en el comerç.

Infants indígenes Kayapó. Font: Carla Morsello.

En societats industrialitzades com la nostra, l'escolarització afecta positivament els futurs ingressos d'aquells que estudien, ja que tenen l'oportunitat d'adquirir habilitats cognitives i de socialització que els permetran aspirar a llocs de treball millor remunerats que aquelles persones sense estudis. Però què passa en societats indígenes que viuen en zones remotes del planeta i que encara són autàrquiques? La vida d'aquests grups indígenes es fonamenta en activitats de subsistència basades en l'ús i aprofitament dels recursos naturals que extrauen del seu entorn immediat. Com els seus ingressos depenen de la venda d'allò que cultiven, cacen, pesquen o col·lecten del bosc, no és gens clara la relació entre el coneixement i les habilitats que adquireixen a l'escola i la rellevància dels beneficis econòmics que podrien obtenir posant en pràctica aquests coneixements a les comunitats on viuen. Tampoc està clar si els coneixements que adquireixen quan surten de les seves comunitats per anar a zones urbanes per vendre els seus productes, treballar o anar al metge, on per tant es relacionen amb la societat industrialitzada, els és útil a l'hora d'obtenir més ingressos. La recerca realitzada amb tres grups ètnics de l'Amazònia brasilera per investigadores de la Universitat de Sao Paulo i de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la UAB, contribueix a clarificar aquestes relacions entre capital humà i econòmic.

Les enquestes realitzades als grups indígenes dels Kayapó, Araweté i Asuriní, tots ells habitants de les regions forestals del sud-est de l'estat de Parà, a l'Amazònia brasilera, indiquen tres resultats importants en relació als ingressos econòmics dels enquestats. Primer, el fet de viatjar freqüentment a la ciutat més propera (Redenção o Altamira) està associat a majors ingressos. Aquelles persones que hi han viatjat més de 10 vegades durant la seva vida tenen un 96% més d'ingressos que altres persones del mateix sexe, edat i nivell d'escolarització que mai hi han anat. Segon, i diferent del primer resultat, no hi ha associació entre viatjar a ciutats més llunyanes i els ingressos d'aquestes persones. Per últim, la manca d'escolarització sí que hi està associada, però negativament. Aquelles persones que no han anat mai a l'escola, i que en conseqüència no saben llegir ni escriure (a les comunitats indígenes només es pot aprendre a llegir i escriure a l'escola), tenen un 72% menys d'ingressos econòmics que altres persones de la mateixa comunitat, d'igual edat i sexe, i que viatgen amb la mateixa freqüència.

En conclusió, viatjar a llocs propers permet als pobles indígenes augmentar els seus ingressos de manera considerable, essent importants també els retorns de l'educació en aquest sentit, tot i que els nivells d'escolaritat, encara molt baixos, només són rellevants per al grup amb major nivell d'exposició a la societat nacional, els Kayapó.

Aquest estudi amplia així el coneixement sobre l'impacte de formes modernes de capital humà en els ingressos de societats més autàrquiques, demostrant que els processos de socialització entre indígenes i societat dominant, a través de les experiències de viatge d'aquestes minories ètniques, els poden proporcionar un altre mitjà d'aprenentatge de conductes i habilitats importants per tenir èxit en el mercat de treball i en el comerç.

Isabel Ruiz Mallén

Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals

Morsello, Carla; Ruiz-Mallén, Isabel. [Do schooling and exposure to the dominant society through travel experiences is associated with the monetary income of ethnic minorities? A case study among three remote Amazonian indigenous groups](https://doi.org/10.1016/j.lindif.2013.03.005). Learning and Individual Differences 27: 223-233. 2013. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.lindif.2013.03.005>.